

Studienamiddag “Energiezuinige scholen bouwen”

Slottoespraak Frank Vandenbroucke

Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

Consciencegebouw, 6 juli 2007, 18 uur

Dames en heren,
Geachte aanwezigen,

De recent verschenen rapporten van het International Panel on Climate Change (IPCC) onderstrepen nog maar eens dat er iets aan de hand is met ons klimaat. Willen we de opwarming van de aarde beperken, dan moet de uitstoot van broeikasgassen drastisch teruggedrongen worden. In Vlaanderen is de bouwsector één van de meest energieverblindende sectoren: de verwarming van gebouwen zorgt, naast het transport, voor de grootste uitstoot van CO₂ in Vlaanderen. De toelichtingen die gegeven werden op deze studienamiddag tonen aan dat er heel wat energie kan bespaard worden door innovatief en energiezuinig te bouwen. Vlaanderen heeft echter nog maar weinig ervaring met energiezuinige gebouwconcepten. Een inhaalbeweging op het vlak van duurzaam en energiezuinig bouwen is dan ook noodzakelijk.

Scholen kunnen hierin een belangrijke rol vervullen. Het spreekt voor zich dat scholen in de eerste plaats moeten zorgen voor degelijk onderwijs, maar er is voor hen ook een belangrijke taak weggelegd op het vlak van rationeel energiegebruik. Ten eerste, moet een energiezuinige school minder werkmiddelen besteden aan energie, waardoor meer middelen overblijven voor de inhoudelijke werking. Ten tweede, heeft een school een voorbeeldfunctie in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Ten slotte, is het veel gemakkelijker en

overtuigender om leerlingen de inhoud en het belang van het concept duurzame ontwikkeling aan te leren, als de ideeën achter duurzame ontwikkeling door de school zelf worden toegepast.

Praten over het belang van het klimaatprobleem is evenwel één, effectief iets aan het probleem doen is nog iets anders. Daarom lanceerde ik heel wat initiatieven om het rationeel energiegebruik in scholen te promoten. Zo stelde ik een aantal maatregelen voor die scholen helpen om structureel te besparen op hun energiefactuur via een vermindering van het energieverbruik. Deze maatregelen hadden onder andere betrekking op energieboekhouding, energieaudits, plaatsen van stookolietellers, afstellen van verwarmingsinstallaties en opleiding van energiecoördinatoren. Daarnaast heb ik beslist om ook extra middelen te voorzien voor scholen die effectief concrete REG-investeringen willen uitvoeren.

In 2006 was er 10 miljoen euro beschikbaar voor concrete REG-investeringen. Deze middelen werden door zowel het gesubsidieerd onderwijs als het Gemeenschapsonderwijs voornamelijk gebruikt voor de installatie van energiezuinige verwarmingsketels, thermostatische kranen en verbeterd dubbel glas, en om leidingen, muren en daken te isoleren. Voor 2007 werd een budget van 28 miljoen euro voorzien voor dergelijke REG-investeringen en het is de bedoeling om die inspanningen ook in 2008 en 2009 verder te zetten. Ik heb ook een werkgroep 'energiezuinige scholen' onder leiding van Jan Adé, gepensioneerd directeur-generaal van het ministerie van Onderwijs en Vorming, de opdracht gegeven om in overleg met het onderwijsveld concrete

energiebesparingsdoelstellingen en een plan van aanpak met als horizon 2020 uit te werken.

De uitvoering van energiebesparingsmaatregelen in bestaande scholen is zeer belangrijk, maar ook bij nieuwbouw moet ruime aandacht besteed worden aan rationeel energiegebruik. Wie verstandig investeert in een gebouw, kijkt immers niet alleen naar de bouwkost zelf, maar ook naar de kost om het gebouw nadien te gebruiken. Als je goedkoper bouwt, door minder te isoleren, betaal je dat later dubbel terug via de energiefactuur. Bovendien verbruik je dan nodeloos energie en draag je zo bij tot het broeikas-effect. De Vlaamse regering verplicht daarom sinds 1 januari 2007 het energiepeil E100 voor alle nieuwe gebouwen, scholen inbegrepen. Uit een studie van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) blijkt echter dat het economisch optimum voor energiezuinig bouwen op E70 ligt. D.w.z. dat de som van de investeringskosten én de energiekosten er minimaal is. Daarom diende ik onlangs het voorstel in om voor nieuwe scholen die vanaf 1/1/2008 een bouwaanvraag indienen, een E-peil van E70 te verplichten en om de extra investeringskosten die hiervoor nodig zijn, volledig terug te betalen via subsidies. Dit voorstel werd in juni principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Een half jaar na de verplichting van de al strenge E100-norm, is dit een tweede forse stap richting Kyoto.

Passiefscholen gaan nog een stap verder dan E70-scholen. De term “passiefschool” mag dan wel negatief klinken, maar is wel zeer positief. Zoals vandaag duidelijk werd aangetoond, zijn passiefscholen zo energiezuinig dat ze bijna geen verwarming meer nodig hebben. Hierdoor zijn passiefscholen ongetwijfeld de scholen van de toekomst. In

Duitsland en Luxemburg staan er al heel wat. In Vlaanderen hebben we op dit vlak spijtig genoeg nog maar weinig ervaring. Projecten als “De Zande” in Beerne tonen echter aan dat het bouwen van een passiefschool ook in Vlaanderen een succesverhaal kan zijn. Daarom diende ik een voorstel in om een aantal pilootprojecten op het vlak van passiefscholen te realiseren. Dit voorstel werd onlangs principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De bijkomende kosten om deze passiefscholen te realiseren, zullen voor alle onderwijsnetten voor 100% gesubsidieerd worden. Voor de inrichtende machten met DBFM-projecten zal ik de vergoeding voor het passiefhuisconcept compenseren in een bijkomende toelage.

Op 29 mei lanceerde ik een oproep naar scholen die zich kandidaat willen stellen om een dergelijke passiefschool te bouwen. De modaliteiten van de oproep naar kandidaat-passiefscholen kan u terugvinden op de website van het agentschap voor infrastructuur in het onderwijs (www.agion.be). Kandidaat scholen kunnen op deze website een fiche downloaden en dienen hun kandidatuur uiterlijk op 28 september 2007 te bezorgen. De ingediende kandidaturen zullen dan worden beoordeeld door een selectiecommissie. Het exacte aantal gerealiseerde passiefscholen zal afhangen van de kostprijs van de ingediende projecten, maar het voorziene budget van 9 miljoen euro is voldoende om 10 grote projecten van ongeveer 3000 m² te subsidiëren.

De bouw van deze passiefscholen is ongetwijfeld een mijlpaal in de geschiedenis van energiezuinige gebouwen in Vlaanderen. Ik verwacht dat door de bouw van deze voorbeeldprojecten de afzetmarkt voor passieve bouwproducten en de ervaring bij architecten, studie bureaus en

aannemers op het vlak van passief bouwen sterk zal vergroten, waardoor de totale bouwprijs van passiefscholen zal verminderen. Op die manier zetten we een belangrijke stap voorwaarts op het vlak van de energiezuinige scholen van de toekomst.